

Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet
Juridisk seksjon
Postboks 8004 Dep
0030 OSLO

SOM

Vår referanse
2010/2929

Deres referanse

Vår saksbehandler
Dagrun Grønvik

Dato
17.01.2011

FORELEGGELSE – SAKSBEHANDLINGEN I TILSETTINGSSAKER

Sivilombudsmannen har de senere år mottatt flere klager på manglende offentlighet ved tilsetting av ledere i offentlig sektor. Klagene har reist enkelte generelle spørsmål som ombudsmannen ønsker å ta opp med departementet. Ombudsmannen antar at Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet er riktig organ å rette en slik henvendelse til.

Den direkte foranledningen til at spørsmålsstillingen blir tatt opp nå, er en klage fra Norsk presseforbund 21. oktober 2010. Klagen gjaldt manglende innsyn i søkerliste og uryddig saksgang ved tilsetting av ny direktør for Norsk kulturråd. En kopi av Norsk presseforbunds klage følger vedlagt. Det går frem av henvendelsen at søkerlisten som ble utlevert 11. oktober 2010, hadde samme innhold som rett etter søknadsfristens utløp 28. juni 2010. Det ble opplyst at den personen som fikk stillingen (Anne Aasheim) først ble ført på søkerlisten 14. oktober 2010, dagen før hun ble utnevnt av Kongen i statsråd. Presseforbundet fremholder at listen ved utlevering 11. oktober ikke ga uttrykk for det reelle søkerbildet, og at den praksisen denne saken representerer, vil kunne uthule allmennhetens krav på innsyn ved tilsettingsprosesser i det offentlige – i strid med forutsetningen bak offentlighetsloven § 25 annet ledd om offentlige søkerlister.

Det følger av ombudsmannsloven 22. juni 1962 nr. 8 § 4 første ledd bokstav a at ombudsmannen ikke kan overprøve avgjørelser truffet i statsråd. Med utgangspunkt i denne bestemmelsen fant ombudsmannen det ikke riktig å sette i verk en formell undersøkelse på grunnlag av presseforbundets klage. En kopi av brev 29. oktober 2010 til presseforbundet hvor dette fremkommer, følger vedlagt til orientering.

Det prinsipielle og praktiske spørsmålet som presseforbundet tar opp er imidlertid viktig, og gjelder ikke bare til saker der Kongen er tilsettingsmyndighet. Siktemålet

med denne generelle forespørselen til departementet er å klarlegge praksis, og å høre hvordan departementet mener hensynet til offentligheten best kan ivaretas i tilsettingsprosessen, særlig der det er tale om ledende stillinger. Det er særlig ønskelig av Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementet redegjør nærmere for følgende forhold:

1. Utarbeiding av dekkende søkerlister

Offentlighetsloven 19. mai 2006 nr. 16 § 25 annet ledd annen setning lyder:

«Organet skal snarast etter at søknadsfristen er gått ut, setje opp ei søkjarliste som skal innehalde namn, alder, stilling eller yrkestittel og bustad- eller arbeidskommune for kvar søkjar.»

Det fremgår av annet ledd femte setning at det skal mer til for å unnta opplysninger om søkere fra søkerlisten dersom det knytter seg «særleg offentleg interesse» til stillingen. Også i lovforarbeidene, jf. Ot.prp. nr 102 (2004–2005) s. 148 til 149, synes det å være forutsatt at ved tilsetting av «direktør eller leiar for statlege direktorat eller uavhengige organ» styrkes offentlighetens innsynsrett ved at terskelen for å unnta informasjon om søkerne fra søkerlisten heves.

I de tilfeller der enkeltpersoner blir bedt om å søke (eller på andre måter kontaktet) etter at fristen har løpt ut, vil situasjonen kunne være at søkerlisten ikke gir et korrekt bilde av aktuelle kandidater – jf. klagen fra Norsk Presseforbund. Det kan tenkes situasjoner der dette ikke er i strid med regelverket, for eksempel der en person ennå ikke har sagt seg villig til å stå som søker. Resultatet kan imidlertid bli at en sentral del av tilsettingsprosessen holdes skjult for allmennheten inntil tilsettingen er et faktum.

Det er ønskelig å få departementets syn på den problemstillingen som her er skissert.

- Har forvaltningen noen plikt til å informere allmennheten om den utvelgelsesprosessen som foregår, og er det mulig å si noe om hvor langt plikten går?

- Finnes det eventuelt retningslinjer eller liknende som ivaretar offentlighetens interesse i innsyn? Hva gjøres eventuelt ellers for å sikre offentlighetens innsynsrett ved slike tilsetninger?

2. Bruk av eksterne konsulenter

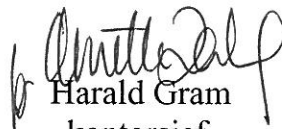
Spørsmålsstillingen som er skissert under pkt. 1, gjør seg ikke minst gjeldende i saker der tilsettingsmyndigheten benytter eksterne konsulenter for å finne frem til kvalifiserte søkere.

Ombudsmannen har i flere saker understreket at kravene til saksbehandling ved tilsetting i offentlige stillinger også gjelder der deler av tilsettingsprosessen forestås av private konsulenter, jf. uttalelsen inntatt i ombudsmannens årsmelding for 2005 side 125 (somb-2005-22). I forarbeidene til offentlighetsloven er det lagt til grunn at bruk av konsulenter ikke får betydning for plikten til å utarbeide søkerliste, jf. Ot.prp. nr 102 (2004–2005) s. 148.

Det er ønskelig å få opplyst om det gjøres noe for å sikre at private konsulenter følger forvaltningsloven og arkivforskriften når slike firmaer forestår ulike sider av saksforberedelsen i offentlige tilsettingssaker.

Departementets svar imøteses så snart som mulig, og senest innen seks uker.

For ombudsmannen

Harald Gram
kontorsjef

Dagrun Grønvik
rådgiver

Kopi: Nils E. Øy, Norsk redaktørforening
Kristine Foss, Norsk Presseforbund

